

2024-01-30

Ärende nummer
NV-05515-23

Till: Naturvårdsverket

Remiss inom regeringsuppdrag om uppdaterade riktlinjer för skydds jakt

Svenska Rovdjursföreningens synpunkter på viltskadecenters rapport som skall ligga som underlag för uppdaterade riktlinjer för skydds jakt på varg. Först vill vi tacka för möjligheten att kommentera. Nedan kommer våra kommentarer och reflektioner.

Generella kommentarer till dokumentet

- Innan en skydds jakt kan bli aktuell överhuvudtaget skall förebyggande åtgärder ha vidtagits. Detta saknas helt i denna remiss. Vid varje angrepp på tamdjur måste länsstyrelsen göra en bedömning av helhetsbilden där man bedömer vilka förebyggande åtgärder som vidtagits, analyserar ifall det är varg och vilken varg som angripit, samt tar etiska hänsyn till om det kan finnas valpar som behöver sina föräldrar.
- Den etiska bedömningen angående vargarna saknas helt i denna remiss. Det är oetiskt att skjuta en eller båda föräldradjuret i en vargfamilj om de har valpar som behöver dem. Vargfamiljer är sociala djur som samarbetar för att skaffa mat åt familjen, det klarar inte valparna ensamma vilket med stor sannolikhet kan förvärra situationen för tamdjurshållare i området eller i andra områden om oerfarna vargar vandrar iväg
- Det är oerhört viktigt att det skall framgå att det är den skadegörande individen som avlivas och att det är frekventa angrepp. Det får inte vara en "olyckshändelse" att en individ gjort ett angrepp. Det skall säkerställas att rätt individ spåras om det skall ha någon effekt. Det får under inga omständigheter vara "blodshämnd" där vilken individ som helst godtyckligt får skjutas som dessa rekommendationer kommer att innebära. Skadegörande individ måste verifieras med DNA som sedan skall följas upp med DNA test av dödat rovdjur. Det räcker inte med en jaktledares uttalande om att det är troligt att rätt individ skjutits vilket sker idag.

Det finns inte några vetenskapliga underlag som bekräftar att genom att skjuta en godtycklig individ i en vargflock, att flocken sedan skulle undvika att utföra vidare angrepp på grund av att de blir skrämde. Det är i stället kontraproduktivt att skjuta en godtycklig individ då det riskerar att splittra flocken och skapa problem individer med mer skador till följd vilket har påvisats i internationella studier.

- Om det inte är adekvat stängslat så att en varg i princip kan gå in i hagen, så skall det inte kvalificeras som ett angrepp. Ett bra exempel på detta var angreppet vid Åras kvarn 2023 av en varg i Brängen reviret. Bifogade bilder.
- (Inför Sverige frikostig skydds jakt, inga krav på adekvata stängsel, samt frikostiga ersättningar vid skada så kommer Sverige att få problem med europeisk konkurrenslagstiftning. EU kommer att uppfatta detta som ett otillbörligt stöd av en enskild näring, fårnäringen. Att Sverige samtidigt har en generös licensjakt på rovdjuren gör ju situationen än mer problematisk då det indirekt stödjer ett lands näring jämfört med länder som följer EU:s art och habitatdirektiv med större belastning på fårnäringen som följd.)
- Flera av förslagen är ologiska och helt ur ett mänskligt perspektiv. Finns knappast logik i att en varg specialiserar sig på att jaga eftersökshundar och att skydds jakt därför i det fallet beviljas vid första incidenten. (Vi förstår Naturvårdsverkets dilemma i rådande politiska klimat men det är viktigt att Naturvårdsverket agerar som en fristående myndighet och inte låter sig påverkas av populistiska utspel från vissa politiker).
- Kriterierna för skydds jakt måste också ta hänsyn till att vi har en liten och sårbar population av varg. Med de få vargar vi har med risk för att de blir ändå färre måste kraven på skydds jakt var mycket strängare än om vi tex hade en betydligt större population. Naturvårdsverket måste beakta att skadebilden i Sverige är ytterst liten jämfört med andra länder i EU så ur den aspekten finns inget skäl att förenkla skydds jakt.

3.1. Kriterier för skydds jakt efter angrepp på tamdjur

- Skydds jakt bör beviljas i de fall det under en 12 månaders period har dokumenterats två eller fler angrepp av björn, två eller fler angrepp av varg, alternativt två eller fler angrepp av lodjur på får/get inom ett område motsvarande storleken på ett genomsnittligt revir eller hemområde. Ett angrepp av varg och ett angrepp av lodjur räcker således inte för att kriteriet ska vara uppfyllt.

Kommentar: Vi anser att tidsspannet är för långt gällande angrepp och bör gälla under en 6 månaders period. Det skall var frekventa angrepp och inte slump och då bör det också vara minst 3 angrepp. Att vargar kommer tillbaka inom kort efter ett angrepp är ju allmänt känt, och därför ska krav på förebyggande åtgärder som att stalla djuren, ta hem dem till hage nära gård etc krävas.

Som område beskrivs "hemområde" men vad gäller vandrings-vargar?

- Skydds jakt bör beviljas i det fall ett angrepp av björn, varg eller lodjur på nöt har inträffat.

Kommentar: Finns ingen anledning att särskilja får och nöt, bör gälla samma princip dvs flera angrepp. Ett angrepp kan var ren "slump/misstag"

- Skydds jakt bör beviljas i det fall ett angrepp av björn, varg eller lodjur har skett innanför ett stängsel som uppfyller Viltskadecenters rekommendationer för rovdjursavvisande stängsel (RAS).

Kommentar: Intentionen är bra och skulle i dessa fall kunna vara två angrepp om det är 3 i andra fall. Det är också viktigt att det är väl fungerande stängsel vid angreppstillfället. Inte att det tidigare har blivit godkänt men kanske har underhållits dåligt

- Förhindra allvarlig skada och påtagligt försvårad tamdjurshållning genom att hålla antalet angrepp per län och år under 1% av det totala antalet fårbesättningar i länet.

Kommentar: värt att belysa är att varg idag dödar 0,1% av de får som människan själv dödar varje år, så att hävda att tamdjurshållningen med dagens vargstam försvåras är ren populism från vissa politiska partier och ingen reell affärsrisk.

3.2. Kriterier för skydds jakt efter angrepp på hund

Kriterier för skydds jakt:

- Skydds jakt bör beviljas i det fall ett angrepp av björn, varg, eller lodjur på hund bärande skyddsväst (med piggar eller liknande) har inträffat.

Kommentar: Bra intention och bör vara ett minikrav för att få skydds jakt. Vi anser dock inte att angrepp av jakthund av varg bör föranleda skydds jakt då andra lösningar finns som att hålla sin hund kopplad eller att avspåra området innan jakt. Det går inte heller att identifiera rätt individ vid jakten. Detta är att betrakta mer som "hämnd" av jägarna och en vilja att bli av med vargarna. Om det vore andra skäl så skulle med samma logik krävas skydds jakt på andra djur som mer frekvent dödar jakthundar än varg så som vildsvin.

- Skydds jakt bör beviljas i det fall ett angrepp av björn, varg eller lodjur har skett på hund som förs i koppel.

Kommentar: Ej skäl till skydds jakts beslut utan här finns möjlighet till P28.

- Skydds jakt bör beviljas i det fall ett angrepp av björn, varg eller lodjur har skett på hund i ägarens trädgård.

Kommentar: P28, Vad menas med trädgård? Måste förtydligas. Om man lägger ut slaktrester i sin trädgård skall det då vara lagligt att skjuta djuret?

- Skydds jakt bör beviljas i det fall ett angrepp av varg har skett på hund under pågående eftersök på skadat vilt.

Kommentar: P28 ej skydds jakt. En varg vet knappast att det är fråga om eftersök så att det skall var strängare kriterium bara för att det är eftersök är helt ologiskt. Det går också att bedriva eftersök med hunden kopplad vilken är än mer logiskt då det eftersökta djuret är skadat.

3.3. Kriterier för skydds jakt och ersättning kopplat till invandrade vargar

Då en invandrad varg är stationär i ett område föreslår Viltskadecenter:

- Höjning av summan för bidrag till RAS till max 200 kr/meter istället för 50 kr/meter för får-/getbesättningar i reviret.
- Höjning av summan för bidrag till skyddsväst för hund till 100% av inköpskostnaden (dock max 8 000 kr) till de som jagar med löshund i reviret.

Kommentar: Bra förslag med höjd ersättning men bör också gälla avkomma från invandrad varg (F1)

3.3 Kriterier för skydds jakt på invandrad varg i samband med angrepp på tamdjur:

- Skydds jakt bör beviljas i de fall det under en 12 månaders period har dokumenterats fyra eller fler angrepp på får/get inom ett område motsvarande storleken på ett genomsnittligt revir eller hemområde som under det senaste året har sökt bidrag till RAS men ännu inte fått beslut eller haft möjlighet att sätta upp stängslet.
- Skydds jakt bör beviljas i det fall tre angrepp på nöt har inträffat.
- Skydds jakt bör beviljas i det fall ett angrepp av björn, varg eller lodjur har skett innanför ett stängsel som uppfyller Viltskadecenters rekommendationer för rovdjursavvisande stängsel (RAS).

Kommentar: 6 månaders period och att det är RAS. Måste ställas krav på RAS runt etablerade vargrevir

3.3 Kriterier för skydds jakt på invandrad varg i samband med angrep på hund:

- Skydds jakt bör beviljas i det fall två angrepp av varg på hund bärande skyddsväst (med piggar eller liknande) har inträffat.
- Skydds jakt bör beviljas i det fall ett angrepp av varg har skett på hund som förs i koppel.
- Skydds jakt bör beviljas i det fall ett angrepp av varg har skett på hund i ägarens trädgård.
- Skydds jakt bör beviljas i det fall ett angrepp av varg har skett på hund under pågående eftersök på skadat vilt.

Kommentar: se ovan om skydds jakt och än viktigare att skydds jakt ej får utföras på invandrad eller genetisk viktig varg i dessa fall

3.3 Viltskadecenters motivering till kriterierna avseende invandrade vargar

”Att ha striktare kriterier för genetiskt viktiga vargar som inte är invandrare kan på lång sikt resultera i en minskad vilja att låta just sådana individer etablera sig. Det vore på alla sätt kontraproduktivt. Gynnsam bevarandestatus är delvis beroende av att det med jämna mellanrum kommer in vargar från den finsk-ryska populationen. Så länge vargstammen anses ha en gynnsam bevarandestatus bör vargar som anses vara genetiskt viktiga behandlas på samma sätt som andra vargar i populationen. Skulle det bli ett märkbart problem att genetiskt viktiga individer skjuts vid skydds jakt kommer det snabbt att fångas upp i den ordinarie övervakningen och ge möjlighet att om så behövs införa andra kriterier.”

Kommentar: Genetiskt viktiga vargar handlar inte enbart om GYBS utan om att tillföra nya gener till den starkt inavlade vargstammen och på sikt sänka inavelsgraden. Sverige kommer att bli tvungna att anpassa sig till COOP 15 beslutet där Ne 500 och långsiktig överlevnad krävs. Detta beslut kommer att innebära att Sverige inte kan utgå från 100 års överlevnad och 0,24 inavelsgrad. Därav är det av yttersta vikt att genetiskt viktiga vargar har ett starkare skydd i de nya riktlinjerna. Att hävda att om de inte får jagas så kommer intresset att bevara de invandrade vargarna minska är som att säga att får vi inte höjda hastighetsgränser på våra vägar så kommer vi att köra för fort! Vi måste väl förutsätta att människor och myndigheter följer våra lagar och riktlinjer.

Magnus Orrebrant

Ordförande svenska rovdjursföreningen